

Broj 10.

SRPANJ 1921.

Godina II.

Robert Hugo Benson. (1871 — 1914).

R. H. Benson je bio zadnjih godina prije rata jedno od najpoznatijih lica među engleskim katolicima. Poznavali su ga dobro u Americi, Francuskoj, Njemačkoj, i Italiji. U nas je Benson poznat poglavito po svom romanu „Gospodar svijeta,“ koji je u svoje vrijeme pobudio opću sensaciju. U Engleskoj ga je učinio veoma popularnim donekle glas njegova oca, koji je kao anglikanski primas i nadbiskup canterburyjski bio prvi crkveni dostojanstvenik u britanskom carstvu, a povrh toga stekao je ime i kao solidan učenjak. No glavno je bila originalna pojava samoga Monsignora Bensaona, njegove nezaboravne propovijedi i konferencije, pa mnogobrojna mu djela, osobito romani, koje čitaju milijuni širom cijeloga svijeta.

R. H. Benson se rodio 18. novembra 1871. Obiteljski je odgoj bio skroz kršćanski, ali protestanski. Od rane je mladosti vrlo zavolio glazbu i čitanje, čemu se često opažaju tragovi u njegovim romanima. Od nježnoga djetinstva do zadnjih dana svoga života pokazivao je neobično bujnu i živu maštu. U školi je uvijek sjajno napredovao do pred ispite, onda bi ga obuzeo strah i uzrujanost pa bi se sasvim smeo. I danas se šaljivo pripovijeda u Cambridgeu, kako je u strahu i trepetu čekao svoj zadnji sveučilišni ispit, na kojem je napokon bio — loše sreće.

Benson je bio idealna duša, pa se s idealnih motiva odlučio da naslijedi oca u duhovnoj karijeri. Tu je svoju odluku dugo vremena sakrivao, dok ju napokon pouzdano ne povjeri majci. Za uspomenu si dade napraviti prsten, na kom bijahu iznutra urezane riječi: „Evo me, Gospode, pošalji me: Ecce, Domine, mitte me!“ Kako je idealno shvaćao duhovnu službu, skoro se odlučio, da se odreče ženidbe. Ideal mu je bio kakva mirna seoska župa. „Zapravo bih najvolio biti kardinal,“ reče jednom u šali.

Dvadesetgodišnji mladić, pun žara i velikih, ali nejasnih ideala počeo se revno pripravljati na svoje zvanje. Osobitu je pomniju posvetio svome unutarnjem životu. Zanimivo je, da je za pripreve na svoje ređenje vlastoručno prepisao čitave duhovne vježbe sv. Ignacija Lojolskoga. One su mu bile svagdanja hrana i kako ih je duboko shvatio i upio u dušu, najbolje pokazuje poznato poglavlje u romanu „By What Authority.“ (Vrijedno je spomenuti, da su neke grane „Visoke Crkve“ (High Church) duhovne vježbe već posve usvojile i obavljaju ih dosta često). Benson se nije iscrpio nastojeći oko unutarnje kulture. Bogoslovske je nauke također ozbiljno shvatio osobito je gledao da shvati položaj anglikanske crkve prema drugim „kršćanskim granama.“

Dan ređenja očekivao je s velikom čežnjom. Srcem i dušom anglikanac, o valjanosti svoga ređenja naravno nije niti sumnjao. Neposredno se pripremio duhovnim vježbama, velikom ispovijedu — s izričitom privolom svoga oca. Za pokoru je dobio nalog, koji ga kroz tri mjeseca stajao svaki dan pola sata. Iza ispovijedi obuzelo ga je neopisivo veselje. „Otišao sam,“ veli „kući, kao u ekstazi.“ Za dan ređenja kaže Benson, da mu je donio neizrecivu sreću. Kako je iskreno tražio Boga, Bog je ozbiljno dijelio svoje milosti. Ali put je bio još dalek.

Kao mladi pastor dade se na posao sa zamjernom energijom i revnošću. Bio je dušobrižnik i kateheta. Baš je započeo rad, kada mu stiže vijest, da mu je otac nenadano umro (1896). Prekine školu i sa slijedećim vlakom pohiti u London. U vlaku je recitirao svoj „brevijar,“ gdje su baš dolazile riječi: „Gospode, daj da pokopam oca i onda ću te slijediti,“ koje su mu ostale živo u pameti do konca života. Iza pogrebnih svečanosti, da se odmori i rastrese, pođe po engleskom običaju na odulje putovanje i obađe Francusku, sjevernu Italiju, Egipat i Palestinu.

Na ovom se putovanju prvi put uzdrma njegova vjera u Anglikanizam. Tu se uvjerio, da njegovi najveći ideali zaostaju za katoličkom praksom. — — Je li možda Rim istina? — — Dosad je od sreća mrzio Rim, a sad se stade bojati, da bi možda Rim mogao imati pravo. Ta mu misao nije dala mira. Da se umiri, u Egiptu pođe Koptima i pošalje svijeće na oltar. U Kairu dva puta posjeti koptskoga patrijarhu. U Jeruzalemu ga silno razočara indiferentizam i indolentnost protestantizma. Na svetim mjestima se usrdno molio i milost je djelovala sve jače. U Damasku saznade iz „Guardiana,“ da je njegov intimni prijatelj i profesor Maturin primljen u katol. Crkvu. Baš o. Maturin mu je najviše pomogao bio, da duhovni život shvati i počne rasuđivati sve u svrhunaravnom svijetlu. Benson osjeti i sam višu silu u svojoj duši — i pobježe u Englesku natrag, u Kemsing, za kapelana. S tim se ratovanjem svršava prvi odsjek njegova života.

*

Međutim se već znatno promijenio. Impetuozni mladi pastor postao asket i gorljiv misionar sa raspelom za pojasom. Milost je nastavila svoje djelo. U duši Bensonovoj se pomoli zvijezda redovničkoga zvanja. Nakon duljeg razmišljanja i kolebanja stupi u novo osnovani anglikanski samostan u Mirfieldu (1898). Tražio je veću duhovnu stegu i duhovni auktoritet, na koji se može osloniti. U svom se dušobrižničkom životu osvjedočio o potrebi toga. No nakon

petgodišnjega iskustva u Mirfieldu uvjeri se, da još ne ima potpune istine niti željenoga oslona.

R. Hugo Benson je bio primljen u novicijat 4. oktobra 1898. Ozbilno je radio sve, što je smatrao svojom dužnošću. Naravno da mu je Strogi red, a naročito šutnja, često bila poteška. No napokon je zadovoljio svoje poglavare i položio svoje zavjete. Iza novicijata se posve posveti apostolskom djelovanju: vjerski život i crkvena liturgija bijahu mu centralne točke. Za vjerski je život ispovjedaonicu smatrao glavnim sredstvom. U svojim „Confessiones“ pripovijeda, da je nekoliko puta po je d a n a est sati na dan sproveo u ispovjedaonici.

U ovo vrijeme počinje njegovo književno djelovanje. Usred toga velikoga posla pojavi mu se u duši misao, da mora definitivno proučiti katoličko „stanovište.“ To je bilo na početku g. 1902. U junu iste godine misao na Rim ga je posve obuzela. „Uznemiruje me misao na Rim,“ pisa prvi majci u istom mjesecu. Newman je negdje napisao — aludirajući na utisak što ga je primio iz Rima: „Tko je vidio duba, ne može više biti, kao da ga nije vidio.“ I kao negda Newmanu, tako je sada Bensonu Rim bio Duh, viđenje, kojega se nije mogao otresti. Bio je uvjeren i lojalan anglikanac i veoma ga je boljela pomisao, da bi moglo biti iluzija sve ono što je dotada cijenio, a istina ono, što je prezirao. No odluči prihvatiti istinu, gdje i kako je nađe, pa se dade na molitvu i proučavanje. Kako je savjestan bio, pokazuje činjenica, da je sa svom iskrenošću sve svoje misli i poteškoće diskutirao sa svojim anglikanskim poglavarima. Iza duga rada i teške borbe našao je istinu, u kojoj je imao naći i mir svome srcu. S radošću u duši, ali uz velike druge žrtve odluči slijediti svoje uvjerenje i poslušati glas milosti. Ode Dominikancima u Woodchester, učini duhov. vježbe i 17. septembra 1903. bi primljen u katoličku Crkvu. Slijedeći dan primi prvu sv. pričest iz ruku oca priora. — — —

Gotovo sve katoličke i protestantske novine isti su dan donijele vijesti o tom događaju. Mnogi su žalili za njim, ali s druge strane više ih se veselilo. Majka, premda protestantkinja, isti dan mu čestita. Otac je već davno bio u grobu.

Benson je tvrdo odlučio postati katoličkim svećenikom i poći što prije na bogosloviju. Ideal mu je bio naravno Rim, kamo stiže još iste g. 1903., a slijedeće godine primi svećenički red te se vrati u Englesku, pun žara, energije, iskustva i idealnih osnova.

Slijedećih je deset godina (1904 — 1914) sproveo u neumornu radu. Dao se svim silama svojim na obraćanje svoga engleskoga naroda. Živio je na svojoj vili u Hare Streetu blizu Londona, koju poslije oporukom ostavi nadbiskupu westminsterskom. Napisao je svu silu što većih što manjih djela, osobito romana. Prekrasne su mu konferencije, što ih je izdao pod natpisom „Krist u Crkvi“ (Christ in the Church). Osim toga iza o. B. Vaughana D. I. bio je najpoznatiji propovjednik engleski, te je dobivao pozive sa svih strana, čak iz Rima, Amerike. Mnogo je učinio za djecu, za koju bi ne žaleći vremena priređivao zajedničku svetu pričest, svečane zabave. Radio je neumorno, pa kad su mu govorili, neka čuva zdravlje, odgovori: „Ne škodi, ako se svijeća zapali s oba kraja; istina, prije izgori, ali bolje svijetli.“

I doista njegov prenaporni život iza obraćenja skoro je dogorio. Slutio je da će biti kratkovječan. God. 1912. napravi oporuku. No radio je nesmetano do 1914., kada poče osjećati umor. Rat ga je vrlo potresao. Prijavio se dragovoljno za kapelana na bojni polju. Izradio je nacrt jednoga ratnog romana, koji osta torso.

Oko sredine septembra (1914) napravi duhovne vježbe na otoku Caldeyu u samostanu Benediktinaca, koji su korporativno prešli s anglikanizma na katoličku vjeru. Vrativ se kući pisao je, slikao, svirao orgulje i pravio rezbarije, kao inače, samo je osjećao, da ga u grlu nešto guši. Na početku oktobra održa misije i htjede da odmah druge počne, ali mu u Salfordu na ulici pozli (12. X.) i morade leći: konstataše upalu pluća. Kako je opasnost naglo rasla, primi pri potpunoj svijesti posljednju utjehu uzdišući odano: „Neka bude volja Božja!“ I kucnuo čas rastanka. Kanonik Sharrock uze moliti molitve za umiruće, na koje je Benson sam odgovarao.

Iza molitava zapita bolničara, bi li trebalo pokušati oprijeti se smrti. „Ne, ne treba, Monsignore, budite što mirniji,“ bio je odgovor. Nato se bolesnik namjesti na svojoj postelji, nasloni glavu i zatvori oči i stade disati brže i brže; onda iza odulje stanke prošapta: „Isuse, Marijo, Josipe, vami predajem srce i dušu svoju“ i tim završi zemni tijek svoga života, da počne onaj novi život, za kojim je toliko čeznuo i za koji se je posve žrtvovao. Bio 19. dan mjeseca listopada 1914.

Tijelo mu počiva u grobu, koji si bješe davno spremio u svom vrtu pod velikim križem. Grobni natpis si je također sam sastavio:

Hic jacet — R. H. Benson — sacerdos catholicae — et Romanae ecclesiae — peccator expectans ad — revelationem filiorum Dei. R. I. P.*

Njegovi smrtni ostanci tu pred križem čekaju dan uskrsnuća. Za nj smrt nije konac nego početak. —

Me recepit Sion, illa
Sion, David Urbs tranquilla
Cuius Faber — auctor lucis,
Cuius porta — signum crucis,
Cuius claves — lingua Petri,
Cuius cives semper laeti;
Cuius muri — lapis vivus,
Cuius custos — Rex festivus,
In hac Urbe, lux solemnitas,
Ver aeternum, pax perennis.

St. Asaph (Engleska)

A. Jurić D. I.

Misao razvoja kao transcendentelni razvoj svijeta.

Još jednu stvar veoma važnu valja da na koncu promovimo. A to je ideja razvoja ili evolucije. Pravo se kaže: Ideja je evolucije danas zahvatila sve duhove. Ne bi bilo dobro, da ju proglasimo jednostavno modernom bolešću. Ideja evolucije

*) Ovdje leži R. H. Benson, svećenik katoličke i rimske Crkve, griješnik, čekajući objavljene sinova Božijih. Počivao u miru.